T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2019/343
KARAR NO : 2019/469
KARAR TR: 08.07.2019

ÖZET : Çanakkale-Ezine-Ayvacık Karayolunda bulunan ve davacı şirkete ait Ezine - Çanakkale Çimento - Çamseki elektrik iletim hattında yer alan direklerin, bölünmüş yol yapımı çalışmaları nedeniyle deplase edilmesinden kaynaklı masrafın ödeme tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte tazmini istemiyle açtığı davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

KARAR

Davacı : Türkiye Elektrik İletim A.Ş. Genel Müdürlüğü
Vekili : Av. İ.H.Y.
Davalı : Karayolları Genel Müdürlüğü
Vekili : Av. D.A.Ç.

O L A Y: Davacı vekili asıl dava dosyasındaki dava dilekçesinde ve yargılama aşamasındaki beyanlarında özetle; Karayolları 14. Bölge Müdürlüğü tarafından Çanakkale - Ezine - Ayvacık karayolunun bölünmüş yol çalışmaları çerçevesinde 25 ve 26 nolu direklerinin can ve mal emniyeti yönünden tehlike oluşturup oluşturmadığı, yine can ve mal güvenliği açısından deplase edilmesinin gerekip gerekmediğinin tespiti ile Bursa 3. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin E:2013/77 sayılı dosyasında müvekkili kuruma ait 25 ve 26 nolu direklerinin zorunlu olarak deplase edilmesi nedeniyle harcanan 217.104,07.-TL tazminatın faizi ile birlikte davalı kurumdan tahsiline karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

Bursa 6. Asliye Hukuk Mahkemesi 23.12.2013 gün ve E:2013/423, K:2013/647 sayı ile, dosyada bulunan bilirkişi raporu uyarınca davaya konu 25 nolu direğin var olan önceki yola göre bir hayli uzak olduğu; ancak bölünmüş yol genişletmeleri çerçevesinde güzergahın değiştiği; yolun var olan direğe can ve mal güvenliği oluşturacak nitelikte yaklaştığının dosyadaki kayıt, belge ve raporlarla sabit olduğu; direğin, önceki bulunduğu yerin önceki yol uzaklığı nazara alındığında protokol kapsamında değerlendirilemeyeceği; yani değiştirilmesi halinde masrafların davacı kurum tarafından istenebileceği kanaatine varıldığı gerekçesiyle, 25 nolu direğin can ve mal güvenliği açısından zorunlu olarak değiştirilmesi talebinin yerinde olduğu, değiştirilmesi bedeli olarak 217.104,07 TL olabileceği anlaşılmakla, her iki dosya yönünden de davanın kabulüne karar vermiş, bu karar davalı ve davacı vekillerince temyiz edilmiştir.

Yargıtay 4. Hukuk Dairesi: 1.10.2014 gün ve E:2014/9864, K:2014/12648 sayı ile, Somut olayda, davalı idare tarafından bölünmüş yol yapım çalışması sonucu enerji nakil hattı direklerinin deplase edilmesinin gerekip gerekmediğinin tespiti ve daha sonra zorunlu olarak deplase edilmesi nedeniyle maddi zarar oluştuğu iddia edildiğine göre, istemin idare hukuku kuralları çerçevesinde ve idari yargı yerinde değerlendirilmesi gerektiği; bu yöndeki istemlerin, İdari Yargılama Usulü Yasası'nın 2/1-b maddesi gereğince idareye karşı, idari yargı yerinde tam yargı davası olarak öne sürülmesi gerektiği, görev konusu kamu düzenine ilişkin olup, taraflarca ileri sürülmese bile yargılamanın her aşamasında mahkemelerce kendiliğinden gözetileceği gerekçesiyle yargı yolu bakımından mahkemelerinin görevsizliği nedeniyle dava dilekçesinin reddine karar verilmesi gerekirken, yerinde olmayan yazılı gerekçeyle işin esasının incelenmiş olması usul ve yasaya uygun düşmediğinden kararın bozulmasına karar vermiştir.

BURSA 6. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ 10.3.2015 gün ve E:2014/753, K:2015/206 sayı ile, bozma ilamına uyarak, dava konusu istemin idare hukuku kuralları çerçevesinde ve idari yargı yerinde değerlendirilmesi gerektiğinden eldeki davaların İdari Yargılama Usulü Yasası'nın 2/1 -b maddesi gereğince idareye karşı, idari yargı yerinde tam yargı davası açılması gerekirken Mahkemelerinde açılan davanın 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 114/1-b ve 115/2 maddeleri uyarınca yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle usulden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

Çanakkale İdare Mahkemesi: 24.6.2016 gün ve E:2015/597, K:2016/487 sayı ile, açılan davanın, idarenin yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetine ilişkin olarak kurulmuş bir işleme karşı ya da bu nitelikteki işlem ve eyleminden doğan zararların tazminine yönelik olarak 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2/1. maddesinde belirtilen dava türlerinden olmadığı anlaşıldığından, davacının tazminat istemine ilişkin davanın Adli Yargı düzeninde yer alan bir dava türü olması nedenleriyle uyuşmazlığın Adli Yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği gerekçesiyle 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1 -a bendi uyarınca görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar taraf vekillerince temyiz edilmiştir.

Danıştay Onuncu Daire: 17.10.2018 gün ve E:2016/15875, K:2018/3207 sayı ile, mevzuat hükmü uyarınca,

davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varılması durumunda görevli mahkemenin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar verilmesi gerekirken, bu yol izlenmeksizin davanın görev yönünden reddine karar verilmesinde hukuka uyarlılık bulunmadığı gerekçesiyle, temyiz istemlerinin kabulüyle, hükmün bozulmasına karar vermiştir.

ÇANAKKALE İDARE MAHKEMESİ 4.2019 gün ve E:2019/204 sayı ile, bozmaya uyarak, uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görev alanı içerisinde bulunmadığı ve görevli yargı yerinin adli yargı mahkemelerinin görev alanı içerisinde kaldığı anlaşılmakla, 2247 sayılı Kanun uyarınca görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurmak gerektiği gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Süleyman Hilmi AYDIN, Aydemir TUNÇ ve Nurdane TOPUZ'un katılımlarıyla yapılan08.07.2019 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının Mahkemece, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, Çanakkale-Ezine-Ayvacık Karayolunun 2+000/63+670 arası kesiminin 154. km'sinde bulunan ve davacı şirkete ait Ezine-Çanakkale Çimento-Çamseki elektrik iletim hattında yer alan 25 ve 26 nolu direklerin, bölünmüş yol yapımı çalışmaları nedeniyle deplase edilmesinden kaynaklı 217.104,07-TL ile Ezine Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2012/58 sayılı tespit dosyasına ait 887,55-TL masrafın ödeme tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte tazmini istemiyle açılmıştır.

Dava dosyasının incelenmesinden; Çanakkale-Ezine-Ayvacık Karayolunun 2+000/63+670 arası kesiminin 34+6917 km'sinde yer alan davacı kuruma ait 154 km. Ezine-Çanakkale Çimento-Çamseki elektrik iletim hattının 25 ve 26 nolu direklerinin, davalı idarenin bölünmüş yol genişletme çalışmaları çerçevesinde yol güzergahı kapsamında bulunduğu, enerji nakil hattının geçirilmesi ile ilgili olmak üzere davacı ile davalı idare arasında 01/08/2011 tarihinde 11-B-14-106 sayılı protokolün imzalandığı, mezkur 25 ve 26 nolu direk yerlerinin can ve mal emniyetini tehdit edip etmediğinin tespiti amacıyla davacı tarafından Ezine Asliye Hukuk Mahkemesi'nde dava açıldığı, direk yerlerinin can ve mal emniyeti açısından tehlike arz ettiği yönünde tespit yapılması neticesinde deplase işlemlerinin davacı tarafından yerine getirilmesi üzerine yol yapım çalışması nedeniyle direklerin deplase edilmesine neden olduğundan bahisle harcanan 217.104,07-TL bedel ile Ezine Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2012/58 sayılı tespit dosyasına ait 887,55-TL masrafın ödeme tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte tazminine karar verilmesi istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Davacı şirketin elektrik direkleri altına isabet eden taşınmazlarda 221(Amme Hükmi Şahısları Veya Müesseseleri Tarafından Fiilen Amme Hizmetlerine Tahsis Edilmiş Gayrimenkuller Hakkında Kanun) sayılı ve 2942 sayılı Kanun hükümleri uyarınca idari irtifak hakkı bulunmaktadır.

İdari irtifak hakları idarenin kamu yararına özel mülkiyete ait taşınmazlar üzerinde tesis ettiği yükümlülüklerdir. Bu nedenle sözü edilen yerler, kamu emlaki niteliği taşımaktadır.

2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 30. maddesinde kamu tüzel kişilerinin ve kurumlarının sahip oldukları taşınmaz mal, kaynak veya irtifak haklarının diğer bir kamu tüzel kişisi veya kurumu tarafından kamulaştırılamayacağı; taşınmaz mala, kaynak veya irtifak hakkına ihtiyacı olan idarenin ödeyeceği bedeli de belirtmek suretiyle mal sahibi idareye yazılı olarak başvuracağı, olumsuz yanıt aldığında konunun Danıştay İdari Dairesince incelenerek kesin olarak karara bağlanacağı, bedelde anlaşmazlık doğduğu takdirde uyuşmazlığın 3533 sayılı Kanun hükümlerine gitmeksizin yetkili asliye hukuk mahkemesinde çözümleneceği belirtilmektedir.

Davalı idarenin, TEİAŞ'ın idari irtifak hakkına sahip olduğu alanda yol yapımına girişmeden önce bu maddede öngörülmüş bulunan ve bu uyuşmazlıkta idari nitelikte tek çözüm şekli olan başvuruyu yapmadan başka bir deyişle Kanunda öngörülen usul ve esaslara uygun şekilde tasarrufta bulunmadan, davacı kurumun ayni hakkına vaki müdahalesinin haksız fiil niteliğinde bir el atma olduğunun kabulü gerekmektedir. Hal böyle olunca, bu haksız ve kanunsuz el atmayı; "İdari İşlem" ya da "İdari Eylem" sayma olanağı yoktur. Bu müdahalenin, bir kamu hizmetinin ifası nedeniyle yapılmış olması; tarafların kamu kurumu olmaları, yapılan işe bir idari eylem niteliğini kazandırmaz.

6098 sayılı Borçlar Kanununun 49. ve müteakip maddelerinde haksız fiilden doğan davalar, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunun 683. maddesinde ise el atmanın önlenmesi davaları düzenlenmiştir. Bu tür davaların adli yargı düzeninde yer aldığı tartışmasızdır.

Öte yandan, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı" başlıklı 2. maddesinde, idari dava türleri: a)İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları, b)İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları, c)Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar olarak sayılmıştır.

Diğer yandan, 2918 sayılı Yasanın 19.01.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin kararları gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında ve karayolları dışındaki alanlarda kamuya açık alanlarda, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların

uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla karayolu kenarına yapılan çalışmalar nedeniyle meydana geldiği önesürülen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da sorumluluk davası olduğu sonucuna varılmıştır.

Bu durumda açılan davanın, idarenin yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetine ilişkin olarak kurulmuş bir işleme karşı ya da bu nitelikteki işlem ve eyleminden doğan zararların tazminine yönelik olarak 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2/1. maddesinde belirtilen dava türlerinden olmadığı anlaşıldığından, müdahalenin men'i (el atmanın önlenmesi), müdahaleyi oluşturan kısımların kal'i ile yıkıntıların kaldırılması temelinden kaynaklanan ve bunların doğal sonucu olan tazminat istemine ilişkin davanın adli yargı düzeninde yer alan bir dava türü olması nedenleriyle uyuşmazlığın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerekmektedir.

Açıklanan nedenlerle, davanın görüm ve çözümünde adli yargı görevli olduğundan, Çanakkale İdare Mahkemesi'nin başvurusunun kabulü ile, Bursa 6. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen 10.3.2015 gün ve E:2014/753, K:2015/206 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Çanakkale İdare Mahkemesi'nin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, Bursa 6. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen 10.3.2015 gün ve E:2014/753, K:2015/206 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 08.07.2019 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Süleyman Hilmi	Aydemir	Nurdane
AYDIN	TUNÇ	TOPUZ